

POSTOJE VENKOVSKÉHO OBYVATELSTVA K PRIVATIZACI A SAMOSPRÁVĚ OBCÍ

V. Trnková

TRNKOVÁ, V. (Výzkumný ústav ekonomiky zemědělství a výživy, Praha): *Postoje venkovského obyvatelstva k privatizaci a samosprávě obcí*. Sociol. Zeměd., 27, 1991 (1): 49—56.

Článek je zaměřen na hlavní faktory dalšího rozvoje venkova. Charakterizuje hlavní procesy — velkou a malou privatizaci a jejich vliv na život na vesnici a rozpracovává podmínky přechodu k samosprávě obcí. Konkrétními údaji, které byly získány dvěma sociologickými šetřeními v rozmezí šesti měsíců (červen až prosinec 1990) dokumentuje postoje venkovského obyvatelstva k těmto procesům.

venkov; samospráva; privatizace; kategorizace obcí; obecní úřady; obyvatelstvo

Polistopadový vývoj znamená zásadní přeměnu celé naší společnosti i jejích jednotlivých prvků. Ani venkov nezůstává, či spíše by neměl zůstat stranou tohoto přerodu. Bohužel, skutečnost ukazuje, že mnohé procesy neprobíhají tak, jak jsme očekávali — především z časového hlediska.

Cílem tohoto článku je za prvé charakterizovat procesy, které významným způsobem ovlivní další vývoj venkova, za druhé vyjádřit názory a postoje venkovského obyvatelstva k těmto procesům. Vycházíme při tom ze dvou dotazníkových šetření: z června 1990 (v textu označených jako výzkum A) a z prosince 1990 (výzkum B).¹⁾

Za dva rozhodující procesy, které budou utvářet budoucnost venkova, lze považovat privatizaci a samosprávu obcí, i když v případě samosprávy se ukazuje, že její činnost a vliv se projeví až s určitým časovým odstupem, neboť je vázána na vyřešení mnoha problémů, především v oblasti legislativy.

¹⁾ Výzkum A (červen 1990): soubor představovalo 143 dotazovaných z Čech a Moravy, z toho z obcí do 200 obyvatel pocházelo 16,2 %; do 500 obyvatel 34,9 %; do 1000 obyvatel 34,3 %; do 2000 obyvatel 6,9 %; nad 2000 obyvatel 7,7 % dotazovaných. Vzhledem k tomu, že šlo o soubor malého rozsahu a naším zájmem bylo zjistit především postoje obyvatel menších obcí, byl nadhodnocen výběr tazatelů z menších obcí.

Výzkum B (prosinec 1990): soubor představovalo 1019 dotazovaných, zastoupeny byly všechny kraje a okresy ČSFR, z toho z obcí do 200 obyvatel pocházelo 8,8 %; do 500 obyvatel 22,7 %; do 1000 obyvatel 24,3 %; do 2000 obyvatel 45,0 %; dotazovaných.

V případě výzkumu A šlo pouze o pracovníky v zemědělství, ve výzkumu B o reprezentativní výběr v rámci ekonomicky aktivní populace na venkově.

Samospráva obcí je založena na zcela nových principech. Těmito principy se rozumí právní subjektivita obcí a jejich samosprávnost, vlastní majetek, existence vlastních finančních zdrojů, s nimiž mohou obce volně disponovat, a oddělení samosprávy od státní správy.

Základem fungování místní samosprávy a rozvoje obcí i měst bude obecné vlastnictví a podnikání. Samospráva nepřinese okamžité zbohatnutí, ale vytvoří příležitost samostatně se starat o věci lidí, uplatnit podnikavost, iniciativu, hledat možnosti.

K nejožehavějším otázkám nejbližší budoucnosti patří financování místní samosprávy. Obecní samospráva nemůže fungovat bez ekonomického zajištění, bez dostatečných zdrojů pro rozvoj obcí. Bude třeba řešit stejné úkoly, které jsou již naznačeny v postupu realizace ekonomické reformy a které v podmínkách místní správy mají svá specifika. Jde o otázky vlastnictví měst a obcí, ceny půdy a jiných vlastnických kategorií, ale především o přestavbu daňového systému, o místní daně a poplatky. Celý proces odstátnění a privatizace se velmi výrazně dotkne všech podniků, které byly řízeny národními výbory.

Uplatnění samosprávy však vyžaduje určité přechodné období, ve kterém musí být dořešena řada legislativních opatření, provedeno důsledné přehodnocení a změny délky působnosti na všech správních úrovních. Dále je třeba jasně vymezit obsah ekonomické základny samosprávy.

Základem obecné samosprávy je hospodářská samostatnost. Jejím nezbytným předpokladem je rozšíření příjmových zdrojů. V úvahu připadají ucelená soustava místních daní a poplatků, podíly na odvodech do státního rozpočtu, úvěry, půjčky apod. Na zcela nových základech je třeba vybudovat dotační politiku.

V cílovém řešení by měla být nahrazena současná nevyhovující příjmová základna měst a obcí těmito zdroji:

- a) příjmy z obecného majetku,
- b) fondy, a to jednak ze zdrojů vytvářených obcemi, jednak dotacemi ze státních fondů,
- c) dotacemi ze státního rozpočtu,
- d) příjmy z daní a poplatků (v daňové soustavě bude nutné rekonstruovat systémy místních daní a poplatků, obcím zajistit adekvátní podíly na centrálně vybíraných daních).

Nejvyšší položku z vlastních rozpočtových příjmů MěstNV a MNV představovaly podíly na výnosu daně ze mzdy, které byly obcím přidělovány z ONV.

Z ostatních druhů příjmů činily vlastní příjmy MěstNV a MNV pouze necelých 22 % z celkového objemu příjmů. Aby mohly MěstNV a MNV pokrýt své (i tak dost omezené) výdaje, musely zapojovat své doplňkové zdroje a musely jim být poskytovány dotace ze státního rozpočtu.

Za tohoto stavu nelze obecní samosprávu budovat. Obce musí dostat nové druhy vlastních příjmů, které je učiní nezávislými při uskutečňování jejich potřeb. Měly by to být především příjmy, které jsou spjatý místem vzniku s daným regionem (tuto formu představuje např. příjem z obecného majetku vycházející ze zákona o obecném vlastnictví). Výnos z obecného majetku je zatím malý. Obce nemají dosud vytvořeny ná-

stroje k využívání tohoto majetku tak, aby přinášel co nejvyšší výnos. Proto bude nutné vytvořit i v právních předpisech podmínky pro rozvoj podnikatelské činnosti obcí.

Jak reagují obyvatelé našich vesnic na tento proces — na přechod na samosprávu obcí?

V poválečném vývoji došlo k několika vlnám slučování obcí. Integrace probíhala bez ohledu na specifické zájmy malých obcí, jejich slovo mělo v nově vytvořeném celku jen nepatrnou váhu. Jejich integrace se neodvíjela z ekonomických a dalších potřeb, ale z pouhého geografického hlediska. Ani z tohoto pohledu však nebyla vždy dodržena přirozená spádovost obcí.

Je proto nyní zcela logické, že většina venkovských obcí uvažuje o osamostatnění. Zůstává však otázkou, zda i malé obce dokáží vytvořit dostatek zdrojů. Lze tedy předvídat v budoucnu spojování menších územních celků (obcí), které by však mělo vždy vycházet z vlastních potřeb vesnic a z rozhodnutí obyvatel.

Zvlášť výrazný zájem o přechod na samosprávu se projevuje u obcí nestřediskového charakteru, především u obyvatel nestřediskových obcí trvalého významu. Tyto výsledky jsou zcela logické, neboť vyplývají z negativních zkušeností soužití těchto obcí s obcemi střediskovými. U obcí nejmenších (do 200 obyvatel) je situace poněkud odlišná. Obyvatelé by si samosprávu přáli, ale uvědomují si určité skutečnosti, které jejímu vytváření brání. Jsou to především neschopnost vytvořit z místních obyvatel obecní zastupitelstvo, které podle zákona ČNR č. 367/90 Sb. o obcích má mít 7 až 14 členů (v obcích do 3000 obyvatel), a oprávněné obavy z nedostatečné příjmové základny z vlastních činností a zdrojů.

Dosavadní šetření provedené v prosinci 1990 tyto skutečnosti potvrdilo. Ve sledovaném souboru 52 % obcí do 200 obyvatel zůstalo i po komunálních volbách součástí střediskové obce, 28 % obcí se osamostatnilo, zbývající část obcí této velikosti byla samostatná již před volbami. Z obcí, které zůstaly i nadále součástí střediskové obce, byla v 62 % případů důvodem neschopnost ekonomické samostatnosti, ve 12 % případů neschopnost vytvořit samostatné obecní zastupitelstvo. V 10 % případů označili dotazovaní integraci v rámci střediskové obce za vyhovující, 7 % dotazovaných nedovedlo důvod, proč jejich obec zůstává součástí střediskové obce, uvést.

U skupiny obcí do 500 obyvatel měl proces osamostatnění výraznější dynamiku. Ze sledovaného souboru se 35 % obcí této velikosti odtrhlo od střediskových obcí, pouze 16 % zůstalo i nadále součástí střediskové obce. I zde byly hlavním důvodem obavy z neschopnosti zajistit ekonomickou samostatnost obce (v 56 % případů).

Co očekávají obyvatelé obcí od přechodu na místní samosprávu? Shodně — v 86 % případů — větší respektování místních zájmů a vyšší míru rozhodování o dalším směru vývoje obce. Značná část (53 %) dotazovaných se domnívá, že obec získá (vytvoří) více finančních prostředků, než měla v minulých letech. Naplnění této představy však podle dosavadního vývoje bude dlouhodobější a složitější, než se očekávalo. Nepřipravenost legislativy v tomto směru tento krok značně pozdržela.

Jedním z hlavních faktorů, který se dotýká jak měst, tak venkovských obcí, je snižování počtu pracovních míst. Tento proces, související s odstraněním sociální přezaměstnanosti, se zvýšením produktivity práce, odstraněním neefektivních výrob, je provázen uvolňováním značného počtu pracovních sil. Určitou část z tohoto počtu představují pracující důchodci, postupně však roste počet pracovníků v produktivním věku, především mladších věkových kategorií (absolventů středních škol). Výrazný podíl v této kategorii představují ženy.

Je velmi obtížné, zejména pro mladé ženy, nalézt po ukončení školy či po návratu z mateřské dovolené vhodné pracovní místo. U žen s malými dětmi je potenciální hrozba propuštění z práce nejvyšší. Při současné ekonomické situaci se tím mnoho mladých rodin dostává do velmi složité situace, protože příjem manžela není schopen pokrýt veškeré nezbytné životní náklady rodiny.

Hledání a vytváření nových pracovních příležitostí je jedním z hlavních úkolů obecních úřadů. S tím korespondují i odpovědi dotazovaných na otázku „na které problémy by se měla místní samospráva především zaměřit“. Rozšíření pracovních příležitostí na prvním místě uvedlo 16 % dotazovaných a na druhém místě 34 %. Na prvním místě co do absolutního i relativního počtu se již tradičně objevilo zlepšení občanské vybavenosti v obci (v 61 % případů), což potvrzuje dlouholeté přehlížení této oblasti.

Lze však předpokládat, že zajištění vhodných pracovních příležitostí pro obyvatele venkova se na určitou dobu stane prvořadým požadavkem. Z ostatních okruhů by měla být pozornost věnována zejména ochraně životního prostředí, další okruhy (bydlení, doprava) jsou zastoupeny daleko méně (tab. I).

Hledání a vytváření nových pracovních příležitostí na venkově má o to větší váhu, že jde nejen o to nalézt za zrušená pracovní místa náhradní místa na venkově (v zemědělství i mimo ně), ale vytvářet nová pracovní místa pro venkovské obyvatelstvo za místa zrušená ve městech.

I. Hlavní zaměření místní samosprávy — General orientation of local self-government

Okruhy	%	Poznámka
I. pořadí:		
zlepšování občanské vybavenosti	61,3	ve všech velikostních
rozšíření pracovních příležitostí	15,9	kategoriích obcí,
ochrana životního prostředí	11,2	zaujímá stejné pořadí
II. pořadí:		
rozšíření pracovních příležitostí	33,5	ve všech velikostních kategoriích obcí na 1. místě
podpora bytové výstavby	20,5	vyšší četnost u větších obcí
ochrana životního prostředí	16,6	vyšší četnost u větších obcí
III. pořadí:		
ochrana životního prostředí	47,7	ve všech velikostních kategoriích obcí na 1. místě
doprava	15,6	ve všech velikostních kategoriích obcí na 2. místě
podpora bytové výstavby	12,9	podstatně nižší četnost u obcí nad 1000 obyvatel

prosinec 1990; počet respondentů 1019

II. Názory pracovníků na nejprogresivnější formy podnikání v jejich obci — Respondents' views concerning the most advanced forms of enterprise in their community

V rámci zemědělství	%
Přeměna zemědělského podniku v obci (rozdělení na menší celky, přeměna na akciovou společnost atd.)	47,4
Podpora soukromého hospodaření	33,3
Ekonomický pronájem	10,9
Jiné	8,4
Mimo zemědělství	%
Podpora soukromého podnikání (obchod, řemesla apod.)	56,9
Využití místních zdrojů (např. lomy, cihelny) jako nové pracovní příležitosti a možný rozvoj příjmů	19,4
Rozvoj cestovního ruchu a rekreačních funkcí obce	12,1
Ekonomický pronájem	8,2
Jiné	3,4

prosinec 1990; počet respondentů 1019

tech. Přitom podíl venkovského obyvatelstva denně dojíždějícího za prací do měst je u nás mimořádně vysoký.

Předpokládáme, že soukromé podnikání rozšíří počet i strukturu pracovních příležitostí na venkově, nelze však spoléhat jen na tuto formu.

Je třeba zvážit i další formy, jako je práce doma u těch podniků, u kterých to charakter práce umožňuje (průmysl textilní, kožedělný, bižuterie). Znamenalo by to lepší a v sortimentu i bohatší zásobení trhu. Mělo by se navázat na tradiční výroby, které využívaly místních surovinových zdrojů a v mnoha oblastech upadly v zapomenutí, jako je výroba keramiky, dřevěných hraček, nábytku apod. Další formu představují pluriaktivity — kombinace rozdílných pracovních činností, jako je zemědělství × cestovní ruch (rekreace, turistika), domácí umělecká výroba × cestovní ruch apod.

VELKÁ A MALÁ PRIVATIZACE

Vedle samosprávy významným způsobem ovlivní další vývoj venkova p r i v a t i z a c e.

Oba tyto procesy spolu úzce souvisí. Samospráva obcí je založena na ekonomické samostatnosti obcí, na vytvoření vlastních příjmů.

Přestože výchozí podmínky pro jednotlivé obce nejsou stejné a některé obce bude nutné v jejich počátečním působení podpořit (především finančně), bude hodně záležet na podnikavosti každého starosty, jeho radních a obyvatel obce samých, zda obec bude chudá či bohatá.

Podnikavost je základním a nutným předpokladem úspěšné privatizace.

Venkova se dotknou obě dvě formy privatizace, tzn. velká i malá privatizace.

Velká privatizace spočívá v transformaci velkých státních podniků na menší podniky různého typu. Obecná pravidla odstátnění a privatizace státních podniků APK určí transformační zákon. Pro privatizaci státních podniků zemědělské prvovýroby bude využito různých forem podle konkrétních místních podmínek (předání k soukromému hospodaření, pronájem, vytvoření družstev zaměstnanců, obchodních společností spojených se zpracovatelskými podniky, např. cukrovary apod.).

V rámci transformace státních podniků služeb, výkupu a zpracování zemědělských výrobků bude podporována forma spojení zemědělské prvovýroby s těmito podniky formou družstev, obchodních společností, popřípadě i akciových společností.

Při transformaci zemědělských družstev bude podporováno jejich rozdělení do menších celků a jejich případná integrace se soukromě hospodařícími rolníky formou podílové účasti soukromých rolníků v těchto družstvech.

Transformace zemědělských podniků se v každém případě dotkne života na vesnici. Vedle privatizace podniků APK proběhne na venkově rovněž privatizace státních podniků průmyslu, místního hospodářství a stavebnictví. Bude v zájmu obcí, aby tento proces vhodným způsobem podchytily a podporovaly, zejména u těch činností, které jsou založeny na využití místních surovin (cihelny, lomy).

Výrazným přínosem pro venkov by se měla stát malá privatizace, která otevírá prostor pro soukromé podnikání, umožní obnovu rozvoje řemeslných činností, opravárenství, služeb, obchodu atd.

Soukromé podnikání má pro rozvoj venkova mimořádný význam:

- znamená vytváření nových pracovních příležitostí (NPP) na venkově, což v době začínající nezaměstnanosti má i celospolečenský význam;

- NPP rozšiřují možnost výběru zaměstnání (podnikání) podle zájmu a schopností jedinců, posílí stabilitu obyvatel v místě;

- snižuje nutnost dojíždění do zaměstnání; tato dojížděka je u nás mimořádně vysoká;

- zvyšuje úroveň občanské vybavenosti obce (předpokládáme, že soukromé podnikání nastane především v oblasti obchodu, služeb, pohostinství, řemesel — zejména těch, která nejsou příliš náročná na materiálové vybavení);

- znamená úsporu času pro spotřebitele (odpadá dojíždění za službami do větších obcí);

- mělo by se projevit i v udržení (popř. růstu) životní úrovně podnikatelů a jejich rodin, i když v rámci celé společnosti nelze vyloučit krátkodobý pokles;

- přispěje k oživení venkova a ke stabilizaci jeho obyvatel.

Obyvatelé venkova v soukromém podnikání spatřují naději na oživení života na venkově a především zlepšení úrovně občanské vybavenosti. Úroveň občanské vybavenosti je hodnocena ve většině případů (62,1 % — výzkum A) velmi nízko, a to i ve větších střediskových obcích. Přitom zvýšení úrovně občanské vybavenosti ve střediskových obcích bylo jedním z hlavních záměrů kategorizace obcí. Nestřediskové obce na tento proces značně doplatily. Celá řada obcí je odkázána na pojízdné prodejny, v důsledku zrušení škol na dovoz dětí do škol a mateřských škol mimo obec; došlo k redukci dopravních spojů, k omezení kulturního života na vesnici.

Obecní úřady v současné době vyvíjejí velké úsilí o obnovu malotřídních škol na vesnicích, o předání prodejen Jednoty, popř. i hospod obecním úřadům a o jejich přidělení žadatelům — zájemcům o soukromé podnikání.

Obecné úvahy o prospěšnosti soukromého podnikání pro další rozvoj obcí potvrzují i výsledky dotazníkového šetření z června 1990, kdy 71,3 % dotazovaných se domnívalo, že soukromé podnikání přispěje k všeobecnému rozvoji venkovských obcí, při odhadu vůči vlastní obci jsou však zdrženlivější (53,1 %). Velkou váhu soukromému podnikání přikládají především obyvatelé větších obcí (nad 2000 obyvatel — 82 % dotazovaných označilo soukromé podnikání za rozhodující faktor v dalším rozvoji jejich obce). U ostatních velikostních skupin obcí jsou výsledky v procentech tyto:

do 200 obyvatel	201—500 obyvatel	501—1000 obyvatel	1001—2000 obyvatel	nad 2000 obyvatel
34,8	48,0	63,3	40,0	81,8

Obyvatelé menších obcí dávají větší váhu novým pracovním příležitostem vytvořeným v rámci transformovaného státního či družstevního sektoru zemědělství. O soukromém podnikání uvažují spíše jako o doplňkové činnosti vzhledem k možnému rozsahu jejího působení (malá obec — málo zákazníků). Uvažují však i o možnosti zprostředkovatelské činnosti, při které by jeden obyvatel obce (nebo více členů rodiny) zajišťoval (zprostředkovával) za úplatu požadované služby (např. dovoz potravin, léků, vyřizování úředních záležitostí apod.). V případě malých obcí, které nemají vlastní sociální infrastrukturu a které byly dosud odkázány na pojiždné prodejny, to je možná jediná reálná cesta, jak zachovat jejich život. Podnik Jednota uvažuje o zrušení nerentabilních pojiždných prodejen. Tento krok však bude v každém případě znamenat zhoršení životních podmínek, zejména pro staré obyvatelstvo.

Z výzkumu provedeného v červnu 1990 vyplynul malý zájem o soukromé hospodaření v zemědělství (pouze 6,9 % kladných odpovědí). Hospodaření je považováno za doplňkovou činnost — jako další příjem pro rodinu. Znamená zlepšení jejich zásobovacích možností, výrobu zdravějších potravin. S tím souvisí i žádosti o navrácení zemědělské půdy, kdy se převážně jedná o žádosti o půdu v rozsahu 0,5 až 3 ha.

Tab. I obsahuje výsledky z šetření z prosince 1990. V tomto šetření se tazatelé vyjadřovali, která z forem podnikání nejvíce prospěje jejich obci — zvláště za okruh zemědělství a mimo zemědělství. V rámci zemědělství dosáhla nejvyšší četnosti odpověď „změna zemědělského podniku“ (47,4 %), mimořádně vysoké četnosti dosáhla „podpora soukromého podnikání v zemědělství“ (33,3 %). Tuto odpověď však označili především nezemědělci, ze zemědělců pak soukromě hospodařící rolníci.

V případě podnikání mimo zemědělství je situace jednoznačná. 57 % dotazovaných uvádí jako nejprogresivnější formu podnikání na venkově soukromé podnikání (bez výraznějších rozdílů v rámci jednotlivých skupin obyvatelstva).

Nový impuls, který představují nové společenské podmínky, se promítl i v hodnocení perspektivy venkovské obce z hlediska její funkce. Po letech stagnace a obav ze zániku značného počtu venkovských obcí vycházejí výsledky tazatelů optimisticky. Pouze v pěti případech (výzkum A) se dotazovaní domnívají, že vysídlování bude pokračovat a jejich obec zanikne (ve dvou případech se jedná o obce do 200 obyvatel, ve třech případech o obec do 500 obyvatel). U obcí nejmenší velikosti se počítá s výrazným zastoupením obcí s převážně rekreační funkcí (v 67 % odpovědí). Mezi obcemi do 200 obyvatel a výše budou převažovat obce s funkcí výrobní. Tuto odpověď označilo v obcích s 200 až 500 obyvatel 72,4 % dotazovaných, u obcí s 500 až 1000 obyvatel 92,3 %, u obcí nad 1000 obyvatel všichni dotazovaní.

Mnoho rekreačních obcí získá novou podobu, neboť nebude pouze druhým bydliskem pro městské obyvatelstvo (chaty, chalupy), ale bude mít i svou ekonomickou základnu a pro mnohé obyvatele bude znamenat zdroj příjmů (soukromé podnikání v oblasti cestovního ruchu, turistiky a příslušných služeb).

ZÁVĚR

Oba uvedené procesy — samospráva a privatizace — se na venkově rozvíjejí pomaleji, než se očekávalo. Příčinou je především nedopracovaná legislativa pro tuto oblast, což vyvolává určitou opatrnost a vyčkávání ze strany obyvatelstva. To platí především ve vztahu k soukromému podnikání. Výsledky dotazníkových šetření potvrdily obecné úvahy o prospěšnosti soukromého podnikání pro další rozvoj obcí, zejména při podnikání mimo zemědělství. Až neočekávaně vysoký je však podíl těch, kteří považují i pro zemědělství soukromé hospodaření za nejprogresivnější formu. Zde však dochází k rozporu mezi představou a skutečností, neboť je velký početní rozdíl mezi těmi, kteří tuto formu propagují, a těmi, kteří chtějí a jsou schopni skutečně soukromě hospodařit. Tuto skutečnost je nutné při zpracování výhledového rozvoje obcí domýšlet.

Otázka zaměstnanosti jako sociální problém, a to nejen na venkově, se v tržním hospodářství pravděpodobně ještě více vyhroťí. Potvrzují to výsledky uváděných šetření i denní praxe. Je proto zcela na místě, že starostové i ostatní pracovníci obecních úřadů považují hledání a vytváření nových vhodných pracovních míst za svůj prvořadý úkol.

Je však nutné si stále uvědomovat, že pro další rozvoj venkova nestačí jen vyřešit současný hlavní problém, ale v předstihu identifikovat i potenciální problémy a hledat způsoby, jak zabránit jejich vzniku, popř. řešit, jak zmírnit jejich účinky.

Oba uvedené procesy jsou teprve na začátku svého působení. Bude proto vhodné sledovat jejich průběh v delším časovém období.

Literatura

BREJNÍK, E.: Nové pojetí samosprávy a ekonomická reforma. Nár. Výbory, 1990, č. 35, s. 22.

TRNKOVÁ, V.: Podmínky rozvoje venkovských obcí a jejich samosprávy. In: Důsledky současných společenských změn v sociální oblasti v zemědělství a na venkově. [Závěrečná zpráva.] Praha, VÚEZVZ 1990.

Došlo 19. 3. 1991

TRNKOVÁ, V. (Economic Research Institute for Agriculture and Food, Praha): *Attitudes of rural population to privatization and local communities self-government*. Sociol. Zeměd., 27, 1991 (1): 49—56.

The main factors underlying further development of rural regions are analyzed. The major processes are characterized, including the „big“ and „small“ privatizations and their implications for rural life. The conditions of transfer to true self-government of the local communities are formulated. Actual data obtained as a result of two sociological surveys within a period of six months (July to December 1990) are used to document the attitudes of the rural population to these processes.

rural areas; self-government; privatizations; categories of communities; municipalities; population

Adresa autorky:

RNDr. Věra Trnková, CSc., Výzkumný ústav ekonomiky zemědělství a výživy, Mánesova 75, 120 58 Praha 2
